

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 17/2015-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED]; a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou Krnáč s. r. o., Horná 65A, Banská Bystrica, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Jána Krnáča, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 S 6/2014, sp. zn. 13 S 5/2014, sp. zn. 21 S 6/2014, sp. zn. 13 S 7/2014 a sp. zn. 21 S 7/2014 z 1. októbra 2014, za účasti Okresného súdu Lučenec, takto

rozhodol:

1. Základné práva [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 S 6/2014, sp. zn.

13 S 5/2014, sp. zn. 21 S 6/2014, sp. zn. 13 S 7/2014 a sp. zn. 21 S 7/2014 z 1. októbra 2014
porušené boli.

2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré im je Okresný súd Lučenec p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Lučenec je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 823,30 € (slovom osemstodvadsaťtri eur a tridsať centov) na účet ich právneho zástupcu – Advokátskej kancelárie Krnáč s. r. o., Horná 65A, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. októbra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“), [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“), [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ vo 4. rade“), a [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 5. rade“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami miestnej volebnej komisie [REDACTED] (ďalej len „volebná komisia“) č. 4/2014, č. 7/2014, č. 2/2014, č. 3/2014 a č. 1/2014 z 25. septembra 2014 a

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 S

6/2014, sp. zn. 13 S 5/2014, sp. zn. 21 S 6/2014, sp. zn. 13 S 7/2014 a sp. zn. 21 S 7/2014 z 1. októbra 2014.

1. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade ako nezávislý kandidát na poslanca Obecného zastupiteľstva obce [REDACTED] (ďalej len „obec“) odovzdal 17. septembra 2014 zapisovateľke volebnej komisie kandidátnu listinu pre voľby poslancov obce 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu jeho kandidatúry a jeho vyhlásením ako nezávislého kandidáta, že súhlasí so svojou kandidatúrou na poslanca obce, že nedal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine, a nie sú mu známe prekážky voliteľnosti.

Volebná komisia rozhodnutím č. 4/2014 z 25. septembra 2014 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľa v 1. rade ako nezávislého kandidáta z dôvodu, že kandidátna listina ani petícia nespĺňali náležitosti podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“). Podľa sťažovateľa v 1. rade volebná komisia „*rozhodnutie bližšie nešpecifikovala a ani bližšie neuviedla dôvody nezaregistrovania kandidáta... odmietla... kandidatúru Sťažovateľa 1 bez toho, aby odkázala na konkrétne paragrafové ustanovenie... zákona a dôvody nezaregistrovania...“*.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v 1. rade podal okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby poslancov obce podľa § 250zb Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Okresný súd napriek tomu, že rozhodnutie volebnej komisie považoval za také, ktoré nesie znaky arbitrárnosti, pretože pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu okresného súdu malo znaky svojvoľného rozhodnutia, uznesením sp. zn. 13 S 6/2014 z 1. októbra 2014 návrh sťažovateľa v 1. rade na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie a registrovanie sťažovateľa v 1. rade ako nezávislého kandidáta pre voľby poslancov obce zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu, tak ako to vyžaduje § 4 ods. 4 zákona

č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“).

2. Sťažovateľka v 2. rade ako nezávislá kandidátka na poslankyňu obce odovzdala 17. septembra 2014 zapisovateľke volebnej komisie kandidátnu listinu pre voľby poslancov obce 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu jej kandidatúry a jej vyhlásením ako nezávislej kandidátky, že súhlasí so svojou kandidatúrou na poslankyňu obce, že nedala súhlas na to, aby bola uvedená na inej kandidátnej listine, a nie sú jej známe prekážky voliteľnosti.

Volebná komisia rozhodnutím č. 7/2014 z 25. septembra 2014 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľky v 2. rade ako nezávislej kandidátky z dôvodu, že kandidátna listina ani petícia nespĺňali náležitosti podľa zákona o voľbách. Podľa sťažovateľky v 2. rade volebná komisia *„rozhodnutie bližšie nešpecifikovala a ani bližšie neuviedla dôvody nezaregistrovania kandidáta... odmietla... kandidatúru Sťažovateľa 2 bez toho, aby odkázala na konkrétne paragrafové ustanovenie... zákona a dôvody nezaregistrovania...“*.

Sťažovateľka v 2. rade podala okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jej zaregistrovaní ako kandidátky pre voľby poslancov obce podľa § 250zb OSP. Okresný súd napriek tomu, že rozhodnutie volebnej komisie považoval za také, ktoré nesie znaky arbitrárnosti, pretože pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu okresného súdu malo znaky svojvoľného rozhodnutia, uznesením sp. zn. 13 S 5/2014 z 1. októbra 2014 návrh sťažovateľky v 2. rade na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie a registrovanie sťažovateľky v 2. rade ako nezávislej kandidátky pre voľby poslancov obce zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu, tak ako to vyžaduje § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve.

3. Sťažovateľka v 3. rade ako nezávislá kandidátka na poslankyňu obce odovzdala 17. septembra 2014 zapisovateľke volebnej komisie kandidátnu listinu pre voľby poslancov obce 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu jej kandidatúry a jej vyhlásením ako nezávislej kandidátky, že súhlasí so svojou kandidatúrou na poslankyňu obce, že nedala súhlas na to, aby bola uvedená na inej kandidátnej listine, a nie sú jej známe prekážky voliteľnosti.

Volebná komisia rozhodnutím č. 2/2014 z 25. septembra 2014 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľky v 3. rade ako nezávislej kandidátky z dôvodu, že kandidátna listina ani petícia nespĺňali náležitosti podľa zákona o voľbách. Podľa sťažovateľky v 3. rade volebná komisia *„rozhodnutie bližšie nešpecifikovala a ani bližšie neuviedla dôvody nezaregistrovania kandidáta... odmietla... kandidatúru Sťažovateľa 3 bez toho, aby odkázala na konkrétne paragrafové ustanovenie... zákona a dôvody nezaregistrovania...“*.

Sťažovateľka v 3. rade podala okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jej zaregistrovaní ako kandidátky pre voľby poslancov obce podľa § 250zb OSP. Okresný súd napriek tomu, že rozhodnutie volebnej komisie považoval za také, ktoré nesie znaky arbitrárnosti, pretože pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu okresného súdu malo znaky svojvoľného rozhodnutia, uznesením sp. zn. 21 S 6/2014 z 1. októbra 2014 návrh sťažovateľky v 3. rade na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie a registrovanie sťažovateľky v 3. rade ako nezávislej kandidátky pre voľby poslancov obce zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu, tak ako to vyžaduje § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve.

4. Sťažovateľ vo 4. rade ako nezávislý kandidát na poslanca obce odovzdal 17. septembra 2014 zapisovateľke volebnej komisie kandidátnu listinu pre voľby poslancov obce 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu jeho kandidatúry a jeho vyhlásením ako nezávislého kandidáta, že súhlasí so svojou

kandidatúrou na poslanca obce, že nedal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine, a nie sú mu známe prekážky voliteľnosti.

Volebná komisia rozhodnutím č. 3/2014 z 25. septembra 2014 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľa vo 4. rade ako nezávislého kandidáta z dôvodu, že kandidátne listina ani petícia nespĺňali náležitosti podľa zákona o voľbách. Podľa sťažovateľa vo 4. rade volebná komisia „*rozhodnutie bližšie nešpecifikovala a ani bližšie neuviedla dôvody nezaregistrovania kandidáta... odmietla... kandidatúru Sťažovateľa 4 bez toho, aby odkázala na konkrétne paragrafové ustanovenie... zákona a dôvody nezaregistrovania...“*.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ vo 4. rade podal okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby poslancov obce podľa § 250zb OSP. Okresný súd napriek tomu, že rozhodnutie volebnej komisie považoval za také, ktoré nesie znaky arbitrárnosti, pretože pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu okresného súdu malo znaky svojvoľného rozhodnutia, uznesením sp. zn. 13 S 7/2014 z 1. októbra 2014 návrh sťažovateľa vo 4. rade na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie a registrovanie sťažovateľa vo 4. rade ako nezávislého kandidáta pre voľby poslancov obce zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu, tak ako to vyžaduje § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve.

5. Sťažovateľ v 5. rade ako nezávislý kandidát na poslanca obce odovzdal 19. septembra 2014 zapisovateľke volebnej komisie kandidátne listinu pre voľby poslancov obce 15. novembra 2014, a to spolu s petíciou obyvateľov obce na podporu jeho kandidatúry a jeho vyhlásením ako nezávislého kandidáta, že súhlasí so svojou kandidatúrou na poslanca obce, že nedal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine, a nie sú mu známe prekážky voliteľnosti.

Volebná komisia rozhodnutím č. 1/2014 z 25. septembra 2014 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľa v 5. rade ako nezávislého kandidáta z dôvodu, že kandidátna listina ani petícia nespĺňali náležitosti podľa zákona o voľbách. Podľa sťažovateľa v 5. rade volebná komisia „*rozhodnutie bližšie nešpecifikovala a ani bližšie neuviedla dôvody nezaregistrovania kandidáta... odmietla... kandidatúru Sťažovateľa 5 bez toho, aby odkázala na konkrétne paragrafové ustanovenie... zákona a dôvody nezaregistrovania...*“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v 5. rade podal okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby poslancov obce podľa § 250zb OSP. Okresný súd napriek tomu, že rozhodnutie volebnej komisie považoval za také, ktoré nesie znaky arbitrárnosti, pretože pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu okresného súdu malo znaky svojvoľného rozhodnutia, uznesením sp. zn. 13 S 7/2014 z 1. októbra 2014 návrh sťažovateľa v 5. rade na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie a registrovanie sťažovateľa v 5. rade ako nezávislého kandidáta pre voľby poslancov obce zamietol s odôvodnením, že predložené petičné hárky neobsahovali všetky formálne náležitosti, a to konkrétne označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu, tak ako to vyžaduje § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve.

Podľa sťažovateľov tak volebná komisia, ako aj okresný súd porušili nimi označené základné práva a svoj právny názor odôvodňujú takto:

„... dôvodom nezaregistrovania Sťažovateľov je skutočnosť, že podľa Porušovateľa v 1. rade ako aj podľa Porušovateľa v 2. rade jednotlivé Petície Sťažovateľov nemajú v zmysle zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve všetky formálne náležitosti, teda nie je ich možné považovať za petície v zmysle § 21 ods. 2 zákona o voľbách do orgánov samosprávy, a preto súd musel konštatovať vo veciach všetkých Sťažovateľov, že kandidát nespĺnil všetky zákonom požadované náležitosti, a preto sa neregistruje...

S poukazom na ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 85/1990 o petičnom práve v prípade, ak Petície Sťažovateľov nespĺňali všetky formálne náležitosti podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve, tak príslušný orgán verejnej správy, v danom prípade

Porušovateľ v 2. rade, mal postupovať v zmysle § 5 ods. 5 citovaného zákona a bezodkladne vyzvať osobu, ktorá petíciu podala, to je Sťažovateľov, aby odstránili nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 dní.

Nakoľko... Sťažovatelia predložili svoje Kandidačné listiny... s dostatočným predstihom pred termínom, ktorý je v zmysle zákonnej úpravy najneskôr 55 dní pred konaním volieb, to je pred 21. 09. 2014, mali by tak v prípade, ak by Porušovateľ v 2. rade postupoval zákonným spôsobom, Sťažovatelia dostatočný časový priestor odstrániť Porušovateľom v 2. rade namietané nedostatky, pre ktoré odmietol Porušovateľ v 2. rade zaregistrovať kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva.

Porušením povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve došlo spôsobom, ktorý môže zásadne ovplyvniť slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti a ovplyvniť tak komunálne voľby do orgánov samosprávy v obci [REDAKOVANÉ].

Sťažovatelia sa preto dôvodne domnievajú, že konanie Porušovateľa v 2. rade bolo motivované úmyslom neumožniť ďalším kandidátom na poslancov obecného zastupiteľstva zúčastniť sa komunálnych volieb. O uvedenom nasvedčuje tiež fakt, že Sťažovatelia boli pri podávaní Kandidačných listín zo strany Porušovateľa v 2. rade ústne ubezpečení, že nimi predložené dokumenty, to sú Kandidačné listiny, Vyhlásenia ako aj Petície spĺňajú všetky zákonné náležitosti.

Sťažovatelia majú za to, že pokiaľ by ich Porušovateľ v 2. rade v súlade s ustanovením § 5 ods. 5 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve riadne vyzval na odstránenie formálnych nedostatkov Petícií, je nepochybné, že Sťažovatelia by mohli tento vytýkaný nedostatok bezodkladne odstrániť doplnením údajov na Petície...“

Sťažovatelia vytýkajú okresnému súdu, že sa „vôbec nezaoberal skutočnosťou, že pri vybavovaní petície zo strany Porušovateľa v 2. rade došlo k porušeniu ustanovenia § 5 ods. 5 podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve... [a]... majú za to, že skutočnosť, že petičné hárky neobsahujú označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, jej menom priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu nemôže mať za následok obmedzenie práva navrhovateľov využiť svoje pasívne volebné právo

a kandidovať na funkciu poslancov obecného zastupiteľstva. Ustanovenie § 21 ods. 2 zákona voľbách obsahuje len odkaz na zákon o petičnom práve a vo vzťahu k náležitostiam petície uvádza len náležitosti podpisujúcich osôb. V zmysle § 3 ods. 4 zákona o petičnom práve, ak nie je vytvorený petičný výbor, musí sa v petícii určiť osoba na styk s orgánom verejnej správy, pričom, podľa § 3 ods. 1 zákona o petičnom práve, úlohou petičného výboru je zostavenie petície, obstaranie podpisov a doručenie petície orgánu verejnej správy. Ustanovenie § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve síce upravuje, že na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, avšak uvedený nedostatok petície nemôže spôsobiť jej úplnú neplatnosť a v dôsledku toho, aj nezaregistrovanie navrhovateľov ako nezávislých kandidátov pre voľby na poslancov obce.

Navyše v namietanom konaní Porušovateľ v 1. rade ako ani Porušovateľ v 2. rade nebrali ohľad na fakt, že úvodná strana jednotlivých Petícií obsahovala meno, priezvisko, vek, povolanie a trvalý pobyt jednotlivých Sťažovateľov a Petície na každej strane obsahovali meno a priezvisko jednotlivých Sťažovateľov, z čoho jednoznačne vyplynulo, že Sťažovatelia sú určení ako osoby pre styk s orgánom verejnej správy. V prípade neakceptovania tejto skutočnosti, ide podľa Sťažovateľov o prísne formalistickú aplikáciu právneho predpisu, ktorého dôsledkom je obmedzenie ústavného práva Sťažovateľov...“.

V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7 S 1/2010, ktorý za rovnakej situácie navrhovateľa ako kandidáta pre voľby na starostu zaregistroval. Citujúc z odôvodnenia predmetného rozhodnutia, uvádzajú:

„Pokiaľ ide o nedostatok petície, vytýkaný odporcom..., t. j. že na každom petičnom hárku nie je uvedené meno, priezvisko, úplná adresa trvalého pobytu a podpis kandidáta ako osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy, súd mal za to, že uvedená skutočnosť... nemôže mať za následok obmedzenie práva navrhovateľa využiť svoje pasívne volebné právo a kandidovať na funkciu starostu obce...

... súd však nemal za to, že uvedený nedostatok petície môže spôsobiť jej úplnú neplatnosť a, v dôsledku toho, aj nezaregistrovanie navrhovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby na starostu obce...

... Účel, ktorým je uvedenie osoby určenej pre styk s orgánom verejnej správy v zmysle § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve, bol jednoznačne naplnený aj uvedením navrhovateľa a jeho údajov len na poslednom liste petície. Keďže súd mal preukázané z predložených listinných dôkazov aj splnenie všetkých ostatných podmienok pre registráciu navrhovateľa ako nezávislého kandidáta pre voľby na starostu..., rozhodol o jeho zaregistrovaní.“

Sťažovatelia tvrdia, že napadnuté uznesenia okresného súdu sú nezákonné, pretože všeobecný súd sa po právnej stránke nevysporiadal s tým, že volebná komisia porušila zákon o petičnom práve tým, že sťažovateľom neurčila 30-dňovú lehotu na odstránenie nedostatkov petície. Okresný súd mal prehliadnúť skutočnosť, že volebná komisia nedodrжала zákon, a vydal rozhodnutia, v ktorých mal možnosť zákonné pochybenie miestnej volebnej komisie odstrániť, avšak neurobil tak a ani sa s nedodržaním zákonného postupu zo strany volebnej komisie v odôvodnení napadnutých uznesení nevysporiadal, čo spôsobuje, že tieto uznesenia sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

Na tomto základe sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné práva Sťažovateľa 1 podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/6/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a Rozhodnutím č. 4/2014 Miestnej volebnej komisie v [REDAKOVANÉ] zo dňa 25. 09. 2014 porušené boli.

... Základné právo Sťažovateľa 1 podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1... dohovoru... Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/6/2014 zo dňa 01. 10. 2014 porušené bolo.

... Zrušuje Uznesenie Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/6/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

... Základné práva Sťažovateľa 2 podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/5/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a Rozhodnutím č. 7/2014 Miestnej volebnej komisie v [REDAKOVANÉ] zo dňa 25. 09. 2014 porušené boli.

... Základné právo Sťažovateľa 2 podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1... dohovoru... Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/5/2014 zo dňa 01. 10. 2014 porušené bolo.

... Zrušuje Uznesenie Okresného súdu sp. zn. 13 S/5/2014 zo dňa 1. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

... Základné práva Sťažovateľa 3 podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 21 S/6/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a Rozhodnutím č. 2/2014 Miestnej volebnej komisie v [REDAKOVANÉ] zo dňa 25. 09. 2014 porušené boli.

... Základné právo Sťažovateľa 3 podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1... dohovoru... Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 21 S/6/2014 zo dňa 01. 10. 2014 porušené bolo.

... Zrušuje Uznesenie Okresného súdu sp. zn. 21 S/6/2014 zo dňa 1. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

... Základné práva Sťažovateľa 4 podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/7/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a Rozhodnutím č. 3/2014 Miestnej volebnej komisie v [REDAKOVANÉ] zo dňa 25. 09. 2014 porušené boli.

... Základné právo Sťažovateľa 4 podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1... dohovoru... Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 13 S/7/2014 zo dňa 01. 10. 2014 porušené bolo.

... Zrušuje Uznesenie Okresného súdu sp. zn. 13 S/7/2014 zo dňa 1. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

... Základné práva Sťažovateľa 5 podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 21 S/7/2014 zo dňa 01. 10. 2014 a Rozhodnutím č. 1/2014 Miestnej volebnej komisie v [REDAKOVANÉ] zo dňa 25. 09. 2014 porušené boli.

... Základné právo Sťažovateľa 5 podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1... dohovoru... Uznesením Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 21 S/7/2014 zo dňa 01. 10. 2014 porušené bolo.

... Zrušuje Uznesenie Okresného súdu sp. zn. 21S/7/2014 zo dňa 1. 10. 2014 a vec vracia Okresnému súdu v Lučenci na ďalšie konanie.

... Voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce [REDAKOVANÉ] konané dňa 15. novembra 2014 vyhlasuje za neplatné.

... Okresný súd v Lučenci je povinný nahradiť... trovy právneho zastúpenia v sume 823,30 EUR... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovatelia zároveň navrhujú, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení okresného súdu sp. zn. 13 S 6/2014, sp. zn. 13 S 5/2014, sp. zn. 21 S 6/2014, sp. zn. 13 S 7/2014 a sp. zn. 21 S 7/2014 z 1. októbra 2014, ako aj „pozastavil konanie volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce [REDAKOVANÉ], až do právoplatného rozhodnutia vo veci porušenia základných práv Sťažovateľov...“.

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením z 15. januára 2015 prijal sťažnosť v časti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu z 1. októbra 2014, na ďalšie konanie a návrhu na nariadenie dočasného opatrenia nevyhoveli.

Nad rámec svojho rozhodnutia o nevyhovení návrhu na nariadenie dočasného opatrenia ústavný súd poznamenáva, že mu bola známa skutočnosť, že iný senát ústavného súdu v druhovo identickej veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 651/2014 o návrhu iného sťažovateľa kandidujúceho na funkciu starostu tej istej obce [REDAKOVANÉ] ako sťažovatelia (kandidujúci na funkcie poslancov obecného zastupiteľstva, pozn.) na nariadenie dočasného opatrenia rozhodol inak, t. j. odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktorým tento súd potvrdil rozhodnutie miestnej volebnej komisie o jeho nezaregistrovaní ako kandidáta na funkciu starostu obce. Obdobný postup ale vo veci

sťažovateľov nebol možný, keďže sťažnosť kandidáta na funkciu starostu obce bola doručená ústavnému súdu 20. októbra 2014 a pridelená zákonnému sudcovi bola už 22. októbra 2014, t. j. v dostatočnom časovom predstihu pred konaním volieb starostu, zatiaľ čo sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená až 28. októbra 2014 a pridelená zákonnej sudkyňi bola až 5. novembra 2014, t. j. niekoľko dní pred konaním volieb.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľov a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľov a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr. 274/2015 z 3. marca 2015, v ktorom uviedla, že *„napadnuté uznesenia boli vydané zákonným súdom v zmysle Rozvrhu práce Okresného súdu Lučenec na kalendárny rok 2014 v zákonnej lehote“*. Skutočnosť, či okresný súd napadnutými uzneseniami porušil označené základné práva podľa ústavy a právo podľa dohovoru, *„ponecháva Okresný súd Lučenec plne na posúdenie Ústavnému súdu Slovenskej republiky“*.

Sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu v podaní zo 6. marca 2015 podali vyjadrenie k uzneseniu ústavného súdu o prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie. Poukazujú v ňom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 651/2014 z 9. decembra 2014, pričom uvádzajú, že *„skutkový a právny stav citovaného nálezu je totožný so skutkovým a právnym*

stavom v sťažnosti, navrhujeme s poukazom na princíp právnej istoty ako aj konštantnú judikatúru, Ústavnému súdu vo veci sťažnosti rozhodnúť rovnako ako v citovanom náleze“.

Sťažovatelia vo svojom podaní navrhujú, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu z 1. októbra 2014, napadnuté uznesenia okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhujú, aby ústavný súd zrušil voľby poslancov obecného zastupiteľstva obce konané 15. novembra 2014 a vyhlásil ich za neplatné.

Sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu v podaní z 20. apríla 2015 podali stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu. Uviedli, že sťažnosťou nenamietali, že by *„rozhodnutia Porušovateľa... neboli vydané zákonným sudcom alebo v zákonom stanovenej lehote. Avšak, Sťažovatelia majú za to, že napadnuté Rozhodnutia sú nezákonné, neodôvodnené a arbitrárne a vydaním takýchto nezákonných Rozhodnutí došlo zo strany Porušovateľa k porušeniu základného práva Sťažovateľov... zaručeného v čl. 30 ods. 1... v čl. 30 ods. 4... v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy... a práva... zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“.*

Opakovane poukázali na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 651/2014 z 9. decembra 2014, navrhli rozhodnúť *„rovnako ako v citovanom náleze“* a uviedli petit zhodný s petitom vo vyjadrení zo 6. marca 2015.

Podaním z 21. apríla 2015 sťažovatelia doplnili svoju sťažnosť z 27. októbra 2014, pričom poukázali na skutočnosť, že 15. novembra 2014 sa v obci konali voľby, v ktorých boli zvolení poslanci obecného zastupiteľstva obce a do 30 dní sa konalo ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva, na ktorom zvolení poslanci zložili sľub a ujali sa funkcie, *«došlo tým k uskutočneniu krokov, ktorých zákaz formou dočasného opatrenia požadovali Sťažovatelia v Sťažnosti.*

... Na základe skutočnosti, že Volby sa už uskutočnili, Sťažovatelia vnímajú pravdepodobnosť možnej nápravy namietaných porušených práv Sťažovateľov uvedením vecí do stavu pred porušením ako výrazne prakticky sťaženú.

Keďže Sťažovatelia naďalej trvajú na svojich návrhoch, konkrétne trvajú na konštatovaní porušenia ich základných práv, zrušení napadnutých rozhodnutí Okresného súdu Lučenec zo dňa 01. 10. 2014 a vrátení vecí na ďalšie konanie Okresnému súdu Lučenec, zrušení a vyhlásení volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce [REDAKOVANÉ] konané dňa 15. novembra 2014 za neplatné a priznaní náhrady trov právneho zastúpenia právneho zástupcovi Sťažovateľov, dovoľujú si požiadať Ústavný súd SR, aby v prípade príkazu na obnovenie stavu pred porušením práv Sťažovateľov zároveň vo svojom rozhodnutí uviedol, akým spôsobom by sa táto náprava mala uskutočniť.

Na základe uvedeného Sťažovatelia trvajú na tom, aby Ústavný súd v prípade vyhovenia Sťažnosti za použitia analógie legis uplatnil svoju právomoc v zmysle ust. § 63 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z... a nálezom vyhlásil Volby za neplatné a zároveň Sťažovatelia trvajú na tom, aby Ústavný súd SR v prípade vyhovenia Sťažnosti uplatnil svoju právomoc v zmysle ust. § 127 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej ako „Ústava SR“) a zrušil napadnuté rozhodnutia Okresného súdu Lučenec zo dňa 01. 10. 2014 a vrátil mu veci na ďalšie konanie. Vydaním navrhovaného nálezu by sa obnovil stav pred porušením základných práv Sťažovateľov a nič by nebránilo tomu, aby Okresný súd v Lučenci mohol postupovať v súlade s platnými právnymi predpismi.

Na základe uvedeného Sťažovatelia dopĺňajú svoju Sťažnosť a dovoľujú si požiadať Ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v prípade, že Ústavný súd volby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce [REDAKOVANÉ] konané dňa 15. novembra 2014 nezruší a nevyhlási za neplatné a zároveň nerozhodne o zrušení napadnutých rozhodnutí Okresného súdu v Lučenci a vrátení vecí na ďalšie konanie.

Pokiaľ ide o výšku prípadného primeraného finančného zadosťučinenia, túto ponechávajú Sťažovatelia na úvahe Ústavného súdu SR po zvážení všetkých okolností konkrétneho prípadu, pričom v súlade s ust. § 50 ods. 3 ZoÚS si Sťažovatelia dovoľujú navrhnúť Ústavnému súdu SR na zváženie primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,00 Eur pre každého sťažovateľa.».

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľa odôvodňujú takto:

„... bolo porušené základné právo Sťažovateľov ako občanov byť volení do orgánov samosprávy obce a taktiež základné právo Sťažovateľov ako občanov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok. Uvedené porušenia znemožnili Sťažovateľom riadne kandidovať za poslancov obecného zastupiteľstva v obci [REDAKOVANÉ], kde žijú so svojimi rodinami a svojou kandidatúrou za poslancov mali záujem docieľiť svoje zvolenie, po ktorom by sa mohli podieľať na všestrannom rozvoji obce [REDAKOVANÉ].

... bolo porušené základné právo Sťažovateľov na súdnu ochranu a základné právo na spravodlivé konanie, pričom tieto porušenia boli spôsobené Okresným súdom Lučenec. Sťažovatelia sa domáhali na Okresnom súde Lučenec odstránenia protiprávneho stavu spôsobeného Miestnou volebnou komisiou v [REDAKOVANÉ], avšak Okresný súd v Lučenci svojimi nezákonnými rozhodnutiami len potvrdil protiprávnosť spôsobenú Miestnou volebnou komisiou v [REDAKOVANÉ]. Vo všeobecnosti platí, že rozhodnutia súdov požívajú vysokú mieru vážnosti a dôstojnosti, avšak platí to aj opačne, teda rozhodnutia súdov porušujúce práva spôsobujú zneváženie,

... porušenia svojich základných práv Sťažovateľa vnímajú ako sťažujúce svoje postavenie v spoločnosti, keďže v súčasnosti mohli hypoteticky vykonávať funkciu poslancov obecného zastupiteľstva v obci [REDAKOVANÉ] a podieľať sa tým na fungovaní obce v ktorej žijú so svojimi rodinami.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva a slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00). Ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva sťažovateľa) ústavný súd hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, teda s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument účastníka konania. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy právneho poriadku Slovenskej republiky. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (II. ÚS 249/2011).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy, zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane súdov rozhodujúcich o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb, rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov...

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľov predovšetkým zoberal do úvahy, že títo namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (IV. ÚS 102/08).

Výklad a aplikácia práva všeobecnými súdmi musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy poukazuje ústavný súd na to, že tieto základné práva sú kľúčovými politickými právami, ktoré súvisia s charakterom Slovenskej republiky ako demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy ústavný súd poznamenáva, že z doterajšej jeho rozhodovacej praxe vyplýva, že orgány zabezpečujúce prístup k voleným a iným verejným funkciám môžu porušiť čl. 30 ods. 4 ústavy aj tým, že „sťažia, uľahčia alebo znemožnia uchádzanie sa o funkciu“ (III. ÚS 75/01), resp. že nezabezpečia „objektívitu konania“ (II. ÚS 9/00, III. ÚS 23/00). V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (II. ÚS 5/03), že „v právnom štáte je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci... postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektívitu svojho postupu smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektívitu samotného rozhodovania o ochrane

a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu. Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. Táto požiadavka sa dotýka každého úkonu orgánu verejnej moci, ktorý priamo alebo aspoň sprostredkovane súvisí s ochranou alebo uplatňovaním základného práva alebo slobody.“. Podobne vo veci sp. zn. PL. ÚS 35/03 ústavný súd uviedol: „... subjektom tohto práva je každý občan Slovenskej republiky, ktorý sa o volenú funkciu uchádza. Obsahom uvedeného práva je aj predpoklad, že jednotliví voliči budú mať možnosť odovzdať svoj hlas v prospech niektorého z kandidátov za rovnakých podmienok vrátane možnosti dostať sa k informáciám o jednotlivých kandidátoch rovnakým spôsobom.“

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Podľa judikatúry ústavného súdu ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva) ústavný súd hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákoné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99). K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať

len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávosti výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010).

Materiálny prístup pri výklade a aplikácii volebných zákonov a pri hodnotení porušení volebných zákonov je potrebné aplikovať v celom volebnom procese, t. j. aj v štádiu predkladania kandidátnych listín a hodnotenia toho, či kandidát splnil zákonné predpoklady na zaregistrovanie ako kandidáta pre voľby starostu obce, prípadne poslanca obecného zastupiteľstva.

V prerokúvanom prípade volebná komisia svojimi rozhodnutiami č. 4/2014, č. 7/2014, č. 2/2014, č. 3/2014 a č. 1/2014 z 25. septembra 2014 nezaregistrovala sťažovateľov ako nezávislých kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva. Svoje rozhodnutia odôvodnila zhodne:

„... kandidátna listina pre voľby poslancov Obecného zastupiteľstva v [REDAKOVANÉ] ani Petícia na podporu kandidatúry nezávislého kandidáta na poslanca obecného zastupiteľstva nespĺňa náležitosti podľa zákona 346/1990 Zb.“

Rozhodnutia miestnej volebnej komisie preskúmal na základe návrhu sťažovateľov okresný súd a napadnutými uzneseniami z 1. októbra 2014 ich návrhy zamietol.

V napadnutých uzneseniach z 1. októbra 2014 okresný súd citoval relevantné ustanovenia zákona o voľbách, zákona o petičnom práve, Občianskeho súdneho poriadku

a tiež zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Poukázal na to, že napadnuté rozhodnutia miestnej volebnej komisie nespĺňajú zákonom ustanovené náležitosti rozhodnutia podľa § 47 ods. 1 a 5 Správneho poriadku, pretože v nich *„absentuje odôvodnenie s uvedením, ktoré skutočnosti boli podkladom pre toto rozhodnutie, akými úvahami sa pri vydávaní rozhodnutia orgán riadil... Takto vydané rozhodnutie nesie v sebe znaky arbitrárnosti, nakoľko pre nedostatok dôvodov je absolútne nepreskúmateľné a z pohľadu súdu má znaky svojvoľného rozhodnutia.*

Napriek tomu... nemožno automaticky konštatovať, že kandidát splnil zákonom požadované podmienky pre registráciu... Povinnosťou súdu... vzhľadom na podaný návrh je opätovné posúdenie splnenia podmienok pre registráciu.“

Po preskúmaní veci okresný súd konštatoval, že sťažovatelia predložili kandidátne listiny a vyhlásenia v zmysle § 16 ods. 8 zákona o voľbách, ktoré spĺňali zákonom požadované náležitosti. Pri hodnotení, či petície sťažovateľov majú zákonom požadované náležitosti, okresný súd poukázal na § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve.

V napadnutých uzneseniach sp. zn. 13 S 6/2014, sp. zn. 13 S 5/2014 a sp. zn. 13 S 7/2014 z 1. októbra 2014 okresný súd v tejto súvislosti uviedol:

„Z obsahu citovaného zákonného ustanovenia je zrejmé, že na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy. Z predloženej petície kandidáta..., tak ako bola predložená... je zrejmé, že... petičné hárky neobsahujú označenie osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, jej menom, priezviskom a úplnou adresou trvalého pobytu tak, ako to v § 4 ods. 4 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve je ustanovené. Zákon výslovne uvádza, že predmetné náležitosti musia byť v petícii uvedené. Nakoľko teda petícia nemá v zmysle zákona o petičnom práve všetky formálne náležitosti, teda nie je ju možné považovať za petíciu v zmysle § 16 ods. 9 zákona o voľbách do samosprávy, a preto súd musí konštatovať, že kandidát nespĺnil všetky zákonom požadované náležitosti, a preto sa neregistruje s poukazom na zákonné ustanovenie § 17 ods. 1 písm. f) zákona č. 346/1990 Zb.“

Okresný súd v napadnutých uzneseniach sp. zn. 21 S 6/2014 a sp. zn. 21 S 7/2014 z 1. októbra 2014 tiež uviedol:

„Keďže teda zákon výslovne uvádza, že petícia musí mať vyššie označenú náležitosť, kedy táto podmienka pre platnosť petície je v zákone explicitne stanovená, nie je možné tento nedostatok prehliadnuť. Nakoľko teda petícia nemá v zmysle zákona o petičnom práve všetky formálne náležitosti, teda nie je ju možné považovať za petíciu v zmysle § 16 ods. 9 zákona o voľbách do samosprávy...“

Sťažovatelia v rámci svojej argumentácie poukazujú na to, že ich volebná komisia mala podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve bezodkladne vyzvať, aby odstránili nedostatky petície. Vytýkaný nedostatok bolo podľa nich možné odstrániť bezodkladne doplnením petície, pričom len tento nedostatok nemôže spôsobiť neplatnosť petície. Okresný súd pri preskúmaní podmienok pre registráciu sťažovateľov sa porušením § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve vôbec nezaoberal, preto sú napadnuté uznesenia zjavne neodôvodnené.

Sťažovatelia tiež uvádzajú, že úvodná strana jednotlivých petícií obsahuje meno, priezvisko, vek, povolanie a trvalý pobyt jednotlivých sťažovateľov. Na každom podpisovom hárku je uvedené ich meno a priezvisko. Z týchto skutočností mohlo vyplývať, že sťažovatelia sú určení na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy.

Sťažovatelia takto namietajú, že okresný súd aplikoval § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve prísne formalisticky, čo malo za následok porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu.

Podľa § 16 ods. 4 zákona o voľbách kandidátna listina nezávislého kandidáta obsahuje meno a priezvisko, akademický titul, vek, povolanie, trvalý pobyt a podpis kandidáta.

Podľa § 16 ods. 9 zákona o voľbách súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia podpísaná voličmi podporujúcimi jeho kandidatúru. Potrebný počet

podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voliča, dátum narodenia voliča a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu. Počet obyvateľov obce zverejní obec spôsobom v mieste obvyklým najneskôr 85 dní pred dňom volieb.

Podľa § 17 ods. 1 písm. f) zákona o voľbách miestna volebná komisia predložené kandidátne listiny preskúma a nezaregistruje kandidáta, ak chýba alebo je neúplná petícia podľa § 16 ods. 9.

Podľa § 1 ods. 1 zákona o petičnom práve každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy (ďalej len „orgán verejnej správy“) so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami (ďalej len „petícia“).

Podľa § 3 ods. 4 zákona o petičnom práve ak nie je vytvorený petičný výbor, musí sa v petícii určiť osoba, ktorá dovŕšila vek 18 rokov, na styk s orgánom verejnej správy.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o petičnom práve každý má právo spôsobom neodporujúcim zákonu vyzývať iné osoby, aby svojím podpisom petíciu podporili. Fyzická osoba čitateľne uvedie svoje meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu a k týmto údajom pripojí svoj podpis... Ak osobitný predpis ustanovuje najnižší počet osôb podporujúcich petíciu alebo vek osôb podporujúcich petíciu, uvedie sa čitateľne k údajom o osobe podporujúcej petíciu aj dátum jej narodenia. Osobám podporujúcim petíciu sa musí umožniť, aby sa s obsahom petície riadne oboznámili pred jej podpísaním.

Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve ak podpisové hárky neobsahujú text petície, musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi;

na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve petícia musí byť písomná, označená slovom petícia a musí obsahovať predmet verejného alebo iného spoločného záujmu a údaje uvedené v § 4 ods. 1 zákona o petičnom práve o tom, kto ju podáva; ak petíciu podáva petičný výbor, uvedú sa údaje uvedené v § 4 ods. 1 zákona o petičnom práve o každom jeho členovi. Osoba určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy podľa § 3 ods. 3 alebo 4 zákona o petičnom práve pripojí v petícii k menu, priezvisku a adrese trvalého pobytu aj podpis.

Podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve ak petícia nemá náležitosti podľa odseku 1, príslušný orgán verejnej správy bezodkladne vyzve osobu, ktorá petíciu podala, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr do 30 pracovných dní od doručenia výzvy, s poučením o následku ich neodstránenia. Ak osoba, ktorá petíciu podala, v tejto lehote nedostatky neodstráni, orgán verejnej správy petíciu odloží.

Jedným z predpokladov zaregistrovania nezávislého kandidáta pre voľby do obecného zastupiteľstva alebo pre voľby starostu je preukázanie, že jeho kandidatúru podporuje zákonom predpísaný počet voličov v príslušnej obci. Splnenie tejto zákonnej podmienky preukazuje kandidát petíciou, ktorá je súčasťou kandidátnej listiny (§ 16 ods. 9 a § 21 ods. 2 zákona o voľbách).

Všeobecné náležitosti petície upravuje zákon o petičnom práve, ktorý v § 1 ods. 1 upravuje, že petíciou sú žiadosti, návrhy a sťažnosti vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu (hmotné vymedzenie petície).

Formálne vymedzenie petície upravuje § 5 ods. 1 a § 4 ods. 5 zákona o petičnom práve. Podľa uvedených ustanovení petícia je písomná a obsahuje

- označenie petícia,

- predmet verejného alebo iného spoločného záujmu (petícia v hmotnom význame),
- zákonom vymedzené údaje o subjektoch, ktoré podávajú petíciu (údaje o osobách, ktoré podávajú petíciu ako jednotlivé osoby alebo ako členovia petičného výboru),
- zákonom vymedzené údaje o osobe určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy,
- podpis osoby, ktorá predkladá petíciu, resp. osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy a
- číselný údaj, ktorý vymedzuje počet priložených podpisových hárkov.

Zo znenia zákona o petičnom práve vyplýva, že súčasťou petície vo formálnom zmysle sú podpisové hárky (porovnaj napr. § 4 ods. 2, § 4 ods. 4, § 4 ods. 5), t. j. hárky, na ktorých osoby prejavia zákonom predpísaným spôsobom svoju vôľu podporiť petíciu (petíciu v hmotnom význame) – podpisom a čitateľným uvedením zákonom ustanovených údajov. Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve podpisové hárky musia obsahovať

- text petície, alebo musia byť označené tak, aby bolo zrejmé, aká petícia sa má podporiť podpismi,
- meno, priezvisko a úplná adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy,
- číselný údaj, ktorý vyjadruje poradie podpisového hárku.

Z § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve vyplýva, že ak petícia (vo formálnom zmysle, pozn.) nemá náležitosti podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve, orgán verejnej správy bezodkladne vyzve osobu, ktorá petíciu podala, aby odstránila nedostatky petície v lehote najneskôr 30 pracovných dní od doručenia výzvy, s poučením o následku ich neodstránenia. Orgán verejnej správy petíciu odloží, ak osoba, ktorá petíciu podala, v tejto lehote nedostatky neodstráni.

Z ustanovení zákona o voľbách je zrejmé, že tento zákon osobitne vymedzuje náležitosti, ktoré sa týkajú podpisových hárkov. V súvislosti s petíciou zákon o voľbách vymedzuje

- osoby, ktoré sú oprávnené podpísať petíciu a právne účinným spôsobom podporiť kandidatúru nezávislého kandidáta (voliči v zmysle § 2 zákona o voľbách),
- minimálny počet voličov, v závislosti od počtu obyvateľov obce, ktorí musia petíciu podpísať.

Zákon o voľbách tiež ustanovuje náležitosti prejavu vôle voliča na petícii (podpisových hárkoch, pozn.), t. j. akým spôsobom má volič prejaviť svoju vôľu podporiť kandidatúru nezávislého kandidáta.

Zákon o petičnom práve rozlišuje medzi osobou, ktorá podáva petíciu, a medzi osobou určenou na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy (porovnaj § 3 ods. 1 a 4 a § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve). Jednou zo zákonných náležitostí petície vo formálnom zmysle podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve je uvedenie údajov podľa § 4 ods. 1, t. j. mena, priezviska, adresy trvalého pobytu, dátumu narodenia a podpisu o osobe, ktorá podáva petíciu a tiež uvedenie mena, priezviska, adresy trvalého pobytu a podpisu osoby určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy. Podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve na každom podpisovom hárku musí byť uvedené meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu osoby, ktorá je určená na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy. Okresný súd sa v odôvodnení nijako nevysporiadal s týmito zákonnými náležitosťami a ani s tým, ako uvedené ustanovenia aplikovať pri petícii na podporu nezávislého kandidáta, napr. či nezávislý kandidát ako predkladateľ petície môže byť zároveň osobou určenou na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy, či musí ísť o osobu odlišnú od predkladateľa petície, či je potrebné predložiť k podpisovým hárkom aj petíciu vo formálnom zmysle, či úlohu petície vo formálnom zmysle v tomto prípade plní kandidátna listina, ktorú musí nezávislý kandidát podpísať (§ 16 ods. 4 zákona o voľbách). Každý podpisový hárok sťažovateľmi predložených petícií obsahuje formuláciu „*Petícia voličov obce [černá štvorcová škrabka] na podporu kandidatúry nezávislého kandidáta... (meno a priezvisko príslušného kandidáta, pozn.) za poslanca obce [černá štvorcová škrabka] vo voľbách 15. 11. 2014*“.

Okresný súd v napadnutých uzneseniach síce dospel k záveru, že podmienka podľa § 4 ods. 4 zákona o petičnom práve nebola splnená, ale v odôvodnení svojich uznesení sa nijako nevysporiadal ani s tým, prečo uvedenie mena a priezviska nezávislého kandidáta na každom podpisovom hárku petície nebolo dostatočné pre splnenie zákonnej náležitosti uviesť na každom podpisovom hárku kvalifikované údaje o osobe určenej na zastupovanie v styku s orgánom verejnej správy. Je pritom zrejmé, že adresa trvalého pobytu nezávislého kandidáta, ktorá absentuje na podpisových hárkoch petície, je uvedená na kandidátnej listine, čo vyplýva aj zo záveru okresného súdu, že kandidátna listina nezávislého kandidáta obsahuje zákonom požadované náležitosti. Z týchto hľadísk je potrebné napadnuté uznesenia okresného súdu považovať za nedostatočne odôvodnené.

Okresný súd sa v odôvodnení napadnutých uznesení nevysporiadal ani v zákone o petičnom práve ustanovenou povinnosťou príslušného orgánu verejnej správy vyzvať predkladateľa petície na odstránenie jej nedostatkov podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve, ako ani s tým, či uvedené ustanovenie zákona o petičnom práve je potrebné aplikovať pri skúmaní náležitostí petície nezávislého kandidáta v doslovnom gramatickom znení zákona o petičnom práve, prípadne či ho treba aplikovať primeraným spôsobom vzhľadom na jej špecifickú funkciu vo voľbách „priznanú“ jej zákonom o voľbách. Z predložených súdnych spisov okresného súdu vyplýva, že okresný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Z predložených súdnych spisov okresného súdu však nevyplýva, či pred svojím rozhodnutím okresný súd zisťoval, či volebná komisia vyzvala sťažovateľov na odstránenie vytýkaných nedostatkov petície; sám okresný súd sťažovateľov na ich odstránenie podľa § 5 ods. 5 zákona o petičnom práve nevyzval. Ani z odôvodnenia napadnutých uznesení okresného súdu nevyplýva, prečo nepovažoval okresný súd za potrebné vyzvať sťažovateľov na odstránenie nedostatkov petície, hoci túto skutočnosť považoval pre svoje rozhodnutie v danej veci za právne významnú, dokonca rozhodujúcu. Podľa názoru ústavného súdu na jednej strane postupoval okresný súd vo vzťahu k sťažovateľom prísne formálnoprávne, na druhej strane bol vo vzťahu k vlastnému postupu z tohto hľadiska značne benevolentný.

Podľa názoru ústavného súdu je právny záver okresného súdu o tom, že petície sťažovateľov nespĺňajú zákonom predpísané náležitosti, založený na zjavne nesprávnej a formalistickej interpretácii relevantných ustanovení zákona o petičnom práve, ktoré sú v doslovnom gramatickom znení na danú situáciu neaplikovateľné a z tohto dôvodu sú napadnuté uznesenia okresného súdu ústavne neudržateľné. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutými uzneseniami okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovatelia vo svojich podaniach zo 6. marca 2015, z 20. apríla 2015 a 21. apríla 2015 upravili znenie navrhovaného petitu a už nežiadali vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd preto rozhodol o ich sťažnosti v rozsahu takto upraveného petitu.

Ústavný súd tiež dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami okresného súdu z 1. októbra 2014 došlo aj k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, pretože okresný súd napadnutými uzneseniami znemožnil sťažovateľom, aby sa uchádzali o funkciu poslancov obecného zastupiteľstva vo voľbách do orgánov samosprávy obce vyhlásených na 15. november 2014.

Sťažovatelia namietajú porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno aplikovať na súdne konanie, ktoré sa týka výlučne politického práva sťažovateľa a nesúvisí s jeho občianskym právom alebo záväzkom v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozsudok

vo veci Orujov proti Azerbajdžanu z 26. 7. 2011 a rozsudok vo veci Pierre – Bloch proti Francúzsku z 21. 10. 1997 týkajúce sa sťažností kandidátov na poslancov zákonodarných zborov, alebo rozsudok vo veci Čerepkov proti Rusku z 25. 1. 2000 týkajúci sa výkonu funkcie primátora Vladivostoku).

V prerokúvanom prípade bolo predmetom konania rozhodovanie okresného súdu o návrhoch sťažovateľov na ich zaregistrovanie ako nezávislých kandidátov pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva. Predmetom konania takto bolo výlučne rozhodovanie o politickom práve sťažovateľov podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, preto v tejto veci nemožno aplikovať čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na tomto základe ústavný súd nevyhovел sťažnosti sťažovateľov v časti, v ktorej namietajú porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu z 1. októbra 2014 (bod 4 výroku tohto nálezu).

Sťažovatelia vo svojich podaniach zo 6. marca 2015, z 20. apríla 2015 a z 21. apríla 2015 opakovane žiadali, aby ústavný súd zrušil voľby poslancov obecného zastupiteľstva obce konané 15. novembra 2014 a vyhlásil ich za neplatné.

Ústavný súd v súvislosti s požiadavkou sťažovateľov formulovanou v doplnení sťažnosti disponuje právomocou vyhlásiť voľby do orgánov územnej samosprávy za neplatné a zrušiť výsledok volieb len v konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, nie aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorú uplatnili sťažovatelia na ochranu svojich práv.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07, IV. ÚS 196/2011, IV. ÚS 318/2011). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127

ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhoviel sťažnosti sťažovateľov v časti, v ktorej žiadajú zrušiť voľby poslancov obecného zastupiteľstva obce konané 15. novembra 2014 a vyhlásiť ich za neplatné (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami okresného súdu z 1. októbra 2014 boli porušené základné práva sťažovateľov podľa čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy. Nevyhoviel však návrhu sťažovateľov na to, aby zrušil napadnuté uznesenia a vrátil vec okresnému súdu (bod 4 výroku tohto nálezu). Tento návrh považoval

ústavný súd v čase svojho rozhodovania za právne bezvýznamný z toho dôvodu, že okresný súd už nemôže svojím postupom, prípadne rozhodnutím v prospech sťažovateľov zasiahnuť do právoplatných výsledkov volieb poslancov do obecného zastupiteľstva obce; rozhodnutie ústavného súdu by bolo iba iluzórne.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovatelia požadovali pre každého z nich primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci a na to, že následok, ktorý vznikol napadnutými uzneseniami okresného súdu, spočíval v tom, že sťažovateľom bolo znemožnené uchádzať sa o funkciu poslancov obecného zastupiteľstva obce, ústavný súd považoval priznanie finančného zadosťučinenia za jedinú možnú a reálnu satisfakciu pre sťažovateľov, akceptoval ich požiadavku a každému z nich priznal sumu 2 000 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovatelia tiež žiadali úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom. Sťažovatelia si uplatnili úhradu trov konania v sume 2 112,06 € za štyri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť z 27. októbra 2014, vyjadrenie zo 4. marca 2015, vyjadrenie z 20. apríla 2015 a doplnenie sťažnosti z 21. apríla 2015).

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhradza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľov úhradu trov konania v sume 823,30 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2014 v sume 134 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), zníženej o 50 % v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky, čo predstavuje sumu 67 € (vzhladom na spoločné úkony

pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb), pričom túto sumu bolo potrebné vynásobiť počtom sťažovateľov. Ústavný súd takto vychádzal z odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 335 € a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,04 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 686,08 €. Keďže právny zástupca je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), čo ústavný súd zistil zo zoznamu daňových subjektov registrovaných pre DPH dostupného na internetovej stránke Finančnej správy Slovenskej republiky www.financnasprava.sk, uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd nepriznal úhradu trov konania za úkony – vyjadrenie zo 4. marca 2015 a doplnenie sťažnosti z 21. apríla 2015. V podaní zo 4. marca 2015 sa sťažovatelia vyjadrili k uzneseniu ústavného súdu o prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie a v podstatnej časti podania uviedli odôvodnenie nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 651/2014. V doplnení sťažnosti z 21. apríla 2014 sťažovatelia uplatnili návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa názoru ústavného súdu tento návrh mohli sťažovatelia uplatniť už vo svojej sťažnosti z 27. októbra 2014. Na základe uvedeného trovy vzniknuté v súvislosti s týmito úkonmi právnej služby nemožno považovať za trovy potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva (§ 142 ods. 1 OSP v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde). Ústavný súd tiež nepriznal úhradu trov za úkon právnej služby – vyjadrenie z 20. apríla 2015 z dôvodu, že v tomto podaní sťažovatelia neuviedli novú argumentáciu oproti tej, ktorú uviedli už vo svojej sťažnosti.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2015